

FOTOKORT OVER VORES RETTIGHEDER

DA OMKEMT

Indhold

Øvelsen består af informationssøgning efterfulgt af feltarbejde og kreativt udtryk gennem billede- og tekstproduktion. I grupper skal eleverne finde eksempler på overholdelse eller varetagelse af rettigheder i deres lokalsamfund og systematisk dokumentere forskellige problemstillinger ved at tage billeder i deres lokalmiljø og udtrykke sig i tekst og tale. Slutteligt reflekteres der over eget og andres medansvar for, at rettigheder overholdes.

Formål

At undersøge 'rettighedstilstanden' i elevernes egen by, eller et andet geografisk område: Hvilke rettigheder er på spil, hvordan bliver de overholdt eller kan noget forbedres, er der noget, der bør ændres, hvem har ansvaret, og hvem kan gøre noget ved det, eleverne mener, bør ændres.

Fag

Dansk, historie og billedkunst

I relation til trinmål for faget dansk efter 4. klasse arbejdes der med at videreudvikle ordforråd, begreber og faglige udtryk. Der arbejdes med at udtrykke sig i billeder, lyd og tekst. I relation til trinmål efter 6. klassetrin arbejdes endvidere med at udvikle et nuanceret ord- og begrebsforråd samt med at argumentere, debattere og informere om rettighedstilstanden i lokalmiljøet.

I relation til trinmål for faget historie efter 4. klassetrin arbejdes der med at fortælle om sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv.

I relation til trinmål for faget billedkunst efter 5. klassetrin arbejdes der med at præsentere egne og andres billeder, først og fremmest mundtligt og ved udstillinger samt med at fremstille billeder på baggrund af ideer, følelser, holdninger og ved direkte iagttagelser i nærmiljøet.

Tidsforbrug

4-6 lektioner

Materialer

Børnekonventionen i populariseret udgave (Elev-ark 1)

Planlægningsark til fotoekspedition (Elev-ark 2, bilag 2)

Bykort og kamera pr. gruppe (2-3 elever pr. gruppe)

1 ekstra bykort

Snor/garn

Kortnåle

Lim, sakse, pap og tuscher

Printer

Beskrivelse

1. Introducer opgaven:

Tal med klassen om, hvordan man kan se rettigheder komme til udtryk, og hvordan man kan illustrere forskellige rettigheder visuelt. Lav en brainstorm sammen med klassen over rettigheder og medansvar fx i skolegården, på gaden, i det offentlige transportsystem, ved kommunalvalget, i udbuddet af fritidstilbud, eller i relation til det, der bringes i lokalavisen.

2. Planlæg fotoekspeditionen

Sæt eleverne sammen i små grupper på 2-3 personer og bed dem lave en liste på maks. 10 af de rettigheder fra brainstormen, de gerne vil illustrere, og bed dem liste i Planlægningsark til fotoekspedition (elev-ark 2), hvilke billeder de har tænkt sig at tage. Fx retten til sundhed = billede af hospital; høj trappe foran bibliotek = mangel på lige adgang for personer med handicap. Giv gerne eleverne et kopi af den populariserede udgave af FN's Børnekonvention, og bed dem om at skrive de artikelnumre op på tavlen de har valgt, så klassen kan få overblik over, om klassens samlede materiale dækker et bredt udsnit af de problemstillinger, de synes er vigtige. Grupperne kan på denne baggrund blive bedt om at udskifte en af deres 'populære' rettigheder med en af de mindre 'populære'.

3. Forbered 'rettighedskort'

Elevernes opgave er nu at forberede et 'rettighedskort' over deres egen by/eget lokalområde. Når rettighederne er fordelt, får hver gruppe et bykort, så de kan tegne ind, hvor de har tænkt sig at tage billederne.

4. Tag på fotoekspedition

Lad elevgrupperne tage ud i byen og tage billeder. Afhængigt af hvad der er sikkert og forsvarligt, kan I tage samlet ind til et centralt sted, hvor du vil blive, og hvorfra eleverne kan cirkulere omkring. Husk at grupperne skal holde sammen og passe på hinanden og at aftale et bestemt tidspunkt, hvor alle skal være tilbage. Sørg evt. for at alle hold medbringer en mobiltelefon med dit nr.

5. Lav jeres kort

Når alle har taget deres billeder, skal de fremkaldes eller printes ud. Til hvert billede skal der forfattes en kort tekst, som fortæller, hvilken rettighed billedet illustrerer. Det hele skal sættes sammen i en lille 'informationsboks'.

Hæng ét bykort op – gerne på en stor opslagstavle – og sæt små nåle i, der markerer, hvor I har taget et billede, og før et stykke snor/garn i en tydelig farve fra nålen ud til et sted uden for kortet, hvor I kan ophænge de informationsbokse, der passer til.

Variationer:

- En mulighed i forhold til informationsboksene er, at de kan supplere tekst og billede med en smiley eller 'rød-gul-grøn'-indikator, for at vise hvordan rettigheden overholdes, og om noget kunne forbedres. Hvis eleverne har taget digitale billeder og er gode til computere, kan kortet laves elektronisk i stedet for.
- Hvis du vurderer, det vil være for omfangsrigt at tage ud i byen og tage billeder selv, kan eleverne gennem informationssøgning finde billeder i aviser og på internettet til at illustrere de forskellige rettigheder.
- I stedet for at lave et kort, kan eleverne fremstille en illustreret udgave af FN's Børnekonvention i fx en dansk kontekst. Se elev-ark 1, der er en populariseret udgave af Børnekonventionen.

Opsamling og refleksion

I denne fase bruges kortet aktivt. Eleverne bedes om at sætte sig foran kortet, så alle kan se det. Diskuter følgende:

- Hvor let var det at illustrere rettigheder med billeder?
- Hvorfor var det svært/let?
- Er nogle rettigheder lettere at vise end andre? Og hvorfor?
- Hvem har ansvaret for at sikre, at de forskellige rettigheder overholdes?
- Hvordan kan disse billeder bruges til at opfordre andre til at tage større ansvar for andre menneskers rettigheder?

Lav en markering på hver informationsboks over, hvem der har hovedansvar og medansvar for overholdelse af de forskellige rettigheder: hvor er det jer personligt, skolen, kommunen, regionen, pressen, domstolene, staten, verden?

- Kan I finde eksempler på, at Danmark kunne gå nogle skridt længere i retning af opfyldelse af menneskerettigheder?

Supplerende materialer

Denne øvelse fungerer fint som opfølgning på øvelsen [Barnets Bedste](#), der præciserer, at der er forskellige behov, jf. Maslows behovspyramide.

VERDENS BØRNS GRUNDLOV

- Populariseret og forkortet udgave af FNs Børnekonvention

DA OMKREJLT

I) Børnekonventionens rettigheder

Artikel 1

Aldersgrænsen for et barn

I Børnekonventionen forstås et barn som et menneske under 18 år.

Artikel 2

Lige rettigheder for alle

Børnekonventionens rettigheder gælder for alle børn uanset race, køn, sprog, religion, politisk og anden overbevisning, oprindelse, økonomiske forhold, handicap, fødsel eller anden status.

Artikel 3

Beskyttelse af barnets interesser

I alle sager hvor myndighederne tager beslutninger vedrørende et barn, skal barnets tarv komme i første række.

Staten skal sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel.

Statens skal sørge for at institutioner og andre, der har ansvar for omsorg eller beskyttelse af børn, lever op til de kvalitetskrav, som myndighederne fastlægger.

Artikel 4

Statens overholdelse af rettighederne

Staten er forpligtet til bedst muligt at overholde Børnekonventionens rettigheder. Fattige stater kan dog gennemføre konventionen gradvist i forhold til de ressourcer, de har til rådighed.

Artikel 5

Statens respekt for forældres ansvar

Staten anerkender, at det forældrene og familien, der først og fremmest har ansvaret for barnet. Det er forældrenes opgave at støtte og vejlede deres børn i at bruge konventionens rettigheder.

Artikel 6

Ret til at leve

Ethvert barn har ret til at leve, og staten skal sikre barnets overlevelse og udvikling bedst muligt.

Artikel 7

Ret til identitet

Barnet har fra fødslen ret til at få et navn og et statsborgerskab.

Artikel 8

Beskyttelse af barnets identitet

Staten skal respektere og beskytte barnets identitet, blandt andet retten til at bevare sit navn, sit familietilhørsforhold og sin nationalitet.

Artikel 9

Barnets rettigheder ved adskillelse fra forældre

Staten skal sørge for, at barnet ikke bliver fjernet fra sine forældre mod deres vilje.

Dog kan myndighederne fjerne barnet, hvis det er det bedste for barnet, for eksempel hvis det bliver udsat for vanrøgt eller misbrug.

Hvis barnet bliver fjernet fra hjemmet eller skal bo hos den ene af forældrene efter en skilsmisse, skal alle parter have lov til at udtale sig om sagen.

Barnet skal kunne opretholde en regelmæssig og personlig kontakt med begge forældre efter en skilsmisse.

Hvis myndigheder adskiller et familiemedlem fra resten af familien for eksempel ved fængsling eller udvisning af landet, skal de oplyse familien om, hvor det pågældende familiemedlem befinder sig.

Artikel 10

Familiesammenføring på tværs af landegrænser

Hvis et barn befinder sig i et andet land end sine forældre, skal en ansøgning om at sammenføre familien behandles hurtigt, humanitært og positivt.

Hvis barnets forældre bor i to forskellige lande, skal barnet have ret til en regelmæssig, personlig kontakt med begge forældrene.

Artikel 11

Bekæmpelse af kidnapning

Staten skal bekæmpe bortførelse af børn til udlandet. Staten skal samarbejde med andre lande på dette område.

Artikel 12

Ret til at blive hørt

Når barnet er modent til det, skal staten sikre, at barnets mening bliver hørt samt bliver taget med i afgørelsen af alle spørgsmål, der vedrører barnet.

Artikel 13

Ytringsfrihed

Barnet har ytringsfrihed, det vil sige barnet har ret til at sige sin mening, til at opsøge og modtage information og til at videregive information.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 14

Religiøs frihed

Staten skal respektere barnets frie tanker og frie tro. Staten skal respektere, at forældrene vejleder barnet i religiøse spørgsmål.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 15

Ret til foreningsfrihed og forsamlingsfrihed

Barnet har ret til frit at deltage i foreninger eller forsamlinger.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen og må kun sættes i kraft, hvis det er nødvendigt for det demokratiske samfund.

Artikel 16

Ret til privatliv

Der må ikke ske en ulovlig indblanding i barnets privatliv i dets hjem eller dets brevveksling. Barnet må ikke udsættes for offentlig krænkende eller nedværdigende omtale.

Artikel 17

Ret til bredt udbud af information fra massemedierne

Staten skal sikre, at børn har adgang til et bredt udbud af indenlandske og udenlandske programmer og andre kulturelle produkter til børn.

Staten skal opfordre massemedierne til at tage hensyn til børn med særlige behov for eksempel etniske minoriteter med et andet sprog end det officielle.

Staten skal arbejde for at beskytte barnet mod skadelige oplysninger og materiale.

Artikel 18

Begge forældre har ansvar og skal ydes service

Staten skal arbejde for, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Staten skal sørge for institutioner og serviceydelser til forældre og børn, for eksempel daginstitutioner til pasning af børn af udearbejdende forældre.

Artikel 19

Beskyttelse mod mishandling

Staten skal beskytte barnet mod fysisk eller psykisk forsømmelse, vold og udnyttelse. Denne beskyttelse bør omfatte forebyggelse, undersøgelser, støtte, behandling og retsforfølgelse.

Artikel 20

Beskyttelse af det forældreløse barn

Staten skal sørge for særlig beskyttelse af børn, der må leve uden forældre og familie. Staten skal skaffe alternativ pleje eller adoption. Der skal så vidt muligt sikres sammenhæng i barnets opvækst og tages hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund.

Artikel 21

Adoption

Staten skal sikre, at adoption kun kan finde sted, når det er til barnets eget bedste. Enhver adoption skal godkendes af myndighederne.

Artikel 22

Beskyttelse af flygtningebørn

Et barn, der er flygtet eller søger status som flygtning, har ret til en særlig beskyttelse. Staten kan samarbejde med FN og andre ansvarlige organisationer for at beskytte flygtningebørn samt bistå med at opspore deres forældre og familie.

Kan man ikke finde frem til barnets familie, skal barnet sikres alternativ pleje.

Artikel 23

Beskyttelse af handicappede børn

Handicappede børn bør have særlig omsorg og bistand til uddannelse, revalidering og aktiv deltagelse i samfundslivet. Hvis forældrene ikke kan betale denne ekstra bistand til barnet, skal staten så vidt muligt give støtte hertil.

Artikel 24

Ret til sundhed

Barnet har ret til den bedst mulige sundhedstilstand. Staten skal arbejde for, at alle børn har adgang til sundhedsydelser, lægehjælp, sundhedsoplysning og forebyggende sundhedspleje.

Staten skal forsøge at formindske børnedødeligheden og bekæmpe sygdomme og underernæring.

Staten skal arbejde for at afskaffe traditionsbundne ritualer, der kan skade barnets sundhed.

Artikel 25

Kontrol med anbragte børn

Staten skal kontrollere udviklingen i barnets fysiske og psykiske sundhed, hvis barnet er anbragt i pleje eller i behandling.

Artikel 26

Social sikkerhed

Staten skal arbejde for, at ethvert barn får ret til social sikkerhed.

Artikel 27

Levestandard

Staten skal arbejde for, at ethvert barn har ret til en levestandard, der sikrer barnets psykiske og fysiske udvikling. Dette er især forældrenes ansvar, men staten skal, med de ressourcer der er til rådighed, yde bistand, hvis det er nødvendigt.

Artikel 28

Ret til undervisning

Ethvert barn har ret til undervisning.

Grunduddannelsen skal gøres gratis og tvungen for alle børn.

Det videregående uddannelsessystem bør være tilgængeligt for alle, og der bør gives mulighed for økonomisk støtte. Undervisningen skal foregå på en værdig og menneskelig måde.

Artikel 29

Uddannelsen formål

Uddannelsen af barnet skal udvikle dets personlighed og evner mest muligt. Undervisningen skal forberede barnet til et ansvarligt og aktivt liv som voksen, den skal fremme respekten for menneskerettigheder og miljø samt udvikle respekt for barnets forældre samt dets egne og andres kulturelle og nationale værdier.

Artikel 30

Beskyttelse af minoriteter

Minoritetsbørn skal have mulighed for at tale deres eget sprog og udøve deres egen religion og kultur.

Artikel 31

Ret til frihed og hvile

Barnet har ret til hvile, til at have fritid, og til at deltage i kunst og kultur. Staten skal fremme og arbejde for, at der er passende og lige muligheder for børns fritids- og kulturliv.

Artikel 32

Beskyttelse mod børnearbejde

Staten er forpligtet til at beskytte barnet mod ethvert arbejde, der kan være farligt eller hæmmende for dets uddannelse, sundhed eller personlige udvikling.

Staten skal fastsætte en mindstealder for børns arbejde og give regler for arbejdsforholdene.

Staten skal strafforfølge dem, der overtræder reglerne på dette område.

Artikel 33

Beskyttelse mod stofmisbrug

Staten skal arbejde for at beskytte børn mod stofmisbrug. Staten skal søge at forebygge, at børn inddrages i produktion og salg af narkotiske stoffer.

Artikel 34

Beskyttelse mod seksuel udnyttelse

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for seksuel udnyttelse og misbrug. Dette skal blandt andet ske gennem internationalt samarbejde.

Artikel 35

Beskyttelse mod handel af børn

Staten skal søge at forebygge bortførelser og handel med børn. Dette skal blandt andet ske via internationalt samarbejde.

Artikel 36

Beskyttelse mod enhver udnyttelse

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for udnyttelse, der kan skade barnet.

Artikel 37

Beskyttelse mod tortur eller anden umenneskelig behandling

Staten er forpligtet til at sikre ethvert barn mod tortur, dødsstraf, livsvarigt fængsel eller anden umenneskelig behandling.

Under anholdelse eller fængsling skal staten sikre, at barnet holdes adskilt fra voksne indsatte, at barnet behandles menneskeværdigt, og at barnet har forbindelse til sin familie.

Ethvert barn, der tilbageholdes eller frihedsberøves, har ret til hurtig juridisk eller anden bistand.

Barnet har også ret til at få sin sag prøvet hurtigt ved en uafhængig myndighed.

Artikel 38

Beskyttelse mod inddragelse af børn i krig

Staten skal sikre, at børn under 15 år ikke bliver brugt som soldater i krig eller væbnet konflikt.

Artikel 39

Ret til hjælp efter mishandling (rehabilitering)

Staten skal søge at hjælpe ethvert barn, der har været udsat for forsømmelse, misbrug, tortur eller anden grusom behandling eller straf eller har været inddraget i væbnede konflikter.

Artikel 40

Beskyttelse under en retssag

Et barn, der er anklaget for at have begået kriminelt, har ret til en menneskelig og retfærdig behandling af politi og domstole.

Staten skal især sikre, at barnet bliver anset for uskyldig, indtil det modsatte er bevist; at barnet får at vide, hvad det er anklaget for, og at det modtager den rådgivning, det har behov for. Staten skal sikre, at sagen afgøres hurtigt af en uafhængig instans; at en straffesag kan ankes til en højere instans; at der er en tolk, hvis barnet ikke forstår sproget, og staten skal sikre, at barnets privatliv respekteres.

Der skal være andre alternativer end anbringelse i institution, for eksempel rådgivning, tilsyn, pleje, undervisning eller uddannelse.

Artikel 41

De bedste rettigheder skal gælde

Hvis der er andre nationale eller internationale love, der kan sikre barnets rettigheder bedre end Børnekonventionen, skal de anvendes frem for denne konvention.

II) Kontrol med opfyldelse af Børnekonventionen

II) Kontrol med opfyldelse af Børnekonventionen

Artikel 42

Information om Børnekonventionen

Staten er forpligtet til aktivt at gøre denne konvention almindelig kendt blandt børn og voksne.

Artikel 43

Børnekomiteen

En børnekomite, der består af ti eksperter fra hele verden nedsættes af de stater, som har tiltrådt Børnekonventionen.

Artikel 44

Staterne skal indsende rapporter til Børnekomiteen med beskrivelse af, hvordan de lever op til bestemmelserne i Børnekonventionen. En stat skal indsende den første rapport to år efter tiltrædelse af Børnekonventionen og derefter hvert femte år.

Rapporterne skal også beskrive de vanskeligheder, staten kan have med at opfylde kravene i Børnekonventionen. Staterne skal lade deres rapport være offentlig tilgængelig.

Artikel 45

Børnekomiteen kan bede private eller statslige organisationer om oplysninger eller rådgivning om gennemførelse af Børnekonventionen.

Børnekomiteen kan komme med forslag og anbefalinger til staterne på baggrund af deres rapporter samt andre oplysninger.

III)

Artikel 46-54

Omhandler underskrift, ratifikation, ikrafttrædelse og andre tekniske forhold vedrørende konventionen.